

LATVIJAS PURVU ORNITOFAUNISTIKAS PĒTĪJUMU VĒSTURISKS APSKATS

Oskars KEIŠS

LU Bioloģijas institūts, e-pasts: oskars.keiss@lu.lv

Visaptveroša pārskata par Latvijas purvu ornitofaunu līdz šim nav. Dažādi autori ir apskatījuši tikai atsevišķu purvu ornitofaunu, bez kopēja pārskata (Brandt 1942; Kumari 1958). Putnu fauna diezgan sīki pētīta dažos lielajos purvos – Teiču purvā (Avotiņš 2005), Ķemeru tīrelī (Strazds, Ķuze 2006) un Cenas tīrelī (J. Baumanis nepubl. piezīmes). Dažādos Latvijas purvos (Olga purvā, Teiču purvā, Ķemeru tīrelī) kopš 19. gs. sākuma novērojumus ir veicis Kārlis Vilks (1936, 1986). Vairākas ekspedīcijas Latvijas augstajos purvos 1950-tajos gados ir organizējis un vadījis igauņu profesors Eriks Kumari (1958). Vēlāk, vācot informāciju par reto sugu sastopamību Latvijas Sarkanajai grāmatai, daudzus purvus ir pētījis Juris Lipsbergs (1979). Iespējams, vislielāko ieguldījumu Latvijas purvu izpētē deva pirmais Latvijas Ligzdojošo putnu atlants (Priednieks u.c. 1989), kura laikā ornitoloģisku pētījumu veikšanai tika apmeklēti 123 purvi, kas lielāki par 200 ha – kopumā 63% no tādu purvu kopskaita Latvijā. Precīza informācija tomēr ir publicēta nevis pārskatos par purvu putnu faunu, bet gan par dažādu sugu sastopamību Latvijā (piem., Āboliņš 1939) vai pat npublicēta vispār (prof. Egona Tauriņa piezīmes; Jāņa Baumaņa piezīmes). Tādēļ, lai iegūtu priekšstatu par purvu putnu sugu izplatības izmaiņām un spriestu par šo sugu aizsardzības statusu mūsdienās, ir jāapkopo dati no ļoti dažādiem avotiem.

Pētījums izstrādāts projekta „Starpdisciplināra jauno zinātnieku grupa Latvijas purvu un to resursu izpētei, ilgtspējīgai izmantošanai un aizsardzībai (PuReST)”, Vienošanās Nr. 2014/0009/1DP/1.1.1.2.0/13/APIA/VIAA/044 ietvaros.

Literatūra:

- Avotiņš, A. 2005. Putni Teiču dabas rezervātā. Ļaudona: Teiču dabas rezervāta administrācija. 160 lpp.
- Āboliņš, V. 1939. Piezīmes par putniem, kas perē sūnu purvos (piekūns – *Falco peregrinus* Tunst., lietuvainis – *Numenius phaeopus* (L.), sudrabkaija – *Larus argentatus* Pont.). *Daba un zinātne* 6 (1): 57.
- Brandt, M. 1942. Ornithologische Beobachtungen auf den Hochmooren Lettlands. *Korrespondenzblatt des Naturforscher-Vereins zu Riga* 64: 76–77.
- Kumari, E. 1958. [Birds of the Baltic high bogs] in Russian. *Priroda* 1958/3: 103–106.
- Lipsbergs, J. 1979. Uzskaitīsim reto dzīvnieku atradnes! *Dabas un vēstures kalendārs* 1979: 281–290.

- Priednieks, J., Strazds, M., Strazds, A., Petriņš, A., Vīksne, J. (red.) 1989. Latvijas Ligzdojošo putnu atlants. Rīga: Zinātne. 352 lpp.
- Strazds, M., Kuze, J. 2006. Ķemeru Nacionālā parka putni. Rīga: Jumava. 488 lpp.
- Vilks, K. 1936. Olga purva avifauna. *Daba un Zinātne* 3 (2): 50–53.
- Vilks, K. 1986. Atmiņas par putniem. Rīga: Zinātne. 152 lpp.